

Prowadzenie gospodarstwa rolnego w Polsce się nie opłaca?

Autor: Agata Piechota

Data: 31 października 2019

Prowadzenie gospodarstwa rolnego nie wystarcza, aby się utrzymać – może tak powiedzieć nawet 1,2 mln polskich rodzin. Z raportu wynika, że aż 90% gospodarstw nie zapewnia dochodów wystarczających do życia. Najgorzej jest z produkcją zwierzęcą. Sprawdziliśmy szczegóły.

Należymy do największych producentów rolnych w UE, zajmując wysoką, 6. pozycję wśród 27 państw członkowskich. Choć polska żywność podbija Europę, narastają problemy ekonomiczne i społeczne rodzimej branży. Fakt, że zdecydowana większość gospodarstw nie zapewnia satysfakcjonujących dochodów, z pewnością nie sprzyja rozwojowi. Zdaniem ekspertów, bez zmian strukturalnych przegramy walkę z konkurencją w dłuższej perspektywie czasowej.

Prowadzenie gospodarstwa rolnego nie wystarcza

Aż 90% polskich gospodarstw, użytkujących 50% gruntów ogółem, **nie jest w stanie utrzymać się z prowadzonej produkcji** – dowiadujemy się z [raportu](#) Fundacji Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej oraz Towarzystwa Ekonomistów Polskich. Chodzi o przeszło 1,2 mln rodzin rolniczych. **Na brak satysfakcjonujących dochodów wpływają głównie dwie kwestie.** Chodzi o zbyt małą powierzchnię użytkowanych gruntów oraz niewielką intensywność gospodarowania. Rozdrobnienie skutkuje bowiem niższą wydajnością z hektara.

Eksperti twierdzą, że Polska jest jedynym wielkim producentem rolnym w UE z tak nieefektywnymi strukturami obszarowymi i ekonomicznymi. Alarmują, że konieczne są zmiany. W innym wypadku polskie rolnictwo może przestać być konkurencyjne, zwłaszcza na innych rynkach niż unijny. **Naukowcy postulują wzmocnienie silnych gospodarstw rodzinnych i ochronę gospodarstw wielkotowarowych.** Ich zdaniem małe produkcje mają rację bytu, jeśli wyspecjalizują się w niszowych kierunkach. Produkty masowe, takie jak np. zboża, powinny być natomiast zarezerwowane dla dużych arealów.

[Czytaj również o minimalnym areale, od którego opłaca się prowadzić gospodarstwo rolne.](#)

Najbardziej uciążliwa jest hodowla

Aby utrzymać rodzinę, trzeba hodować minimum 400 sztuk trzody chlewnej.

fot. Pixabay

Z przeprowadzonej analizy wynika, że najbardziej niewydolne dochodowo są gospodarstwa specjalizujące się w produkcji zwierzęcej. Zgodnie z wyliczeniami naukowców, w aktualnych warunkach w Polsce **opłaca się dopiero chów minimum 400 świń**. Wspomniana skala dotyczy jednak tylko 2% stad.

Dla porównania, **satysfakcjonujące dochody zapewnia co najmniej 20 krów mlecznych**. Okazuje się natomiast, że w 90% gospodarstw bydłowych znajdziemy mniejsze stada. Warto podkreślić, że wspomniany poziom opłacalności jest znacznie niższy niż w większości pozostałych państw UE, gdzie do osiągnięcia satysfakcjonujących dochodów potrzeba więcej „ogonów”.

Przewiduje się zatem, że **coraz więcej polskich hodowców będzie rezygnować z tego uciążliwego kierunku produkcji**. Wyzwanie niedalekiej przyszłości ma stanowić rekompensata poniesionych przez nich strat oraz pomoc w znalezieniu zatrudnienia poza rolnictwem. Z drugiej strony, zdaniem autorów raportu możliwa jest poprawa struktury produkcji zwierzęcej, szczególnie w gałęziach „bez ziemi”. Wymagają one bowiem głównie wsparcia finansowego inwestycji. Nie są natomiast zależne od ograniczonych zasobów gruntów.

Polityka rolna do poprawki

Wyniki analizy zostały zaprezentowane podczas oficjalnej konferencji, zatytułowanej „Problemy strukturalne polskiego rolnictwa na tle Unii Europejskiej”. Jednym z jej oficjalnych partnerów był Krajowy Związek Pracodawców – Producentów Trzody Chlewnej. Przedstawiciele wspomnianej instytucji wyrazili żal, że na zebraniu nie pojawili się reprezentanci Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Zwłaszcza, że konferencja odbyła się pod oficjalnym patronatem Jana Krzysztofa Ardanowskiego. **Świadczy to o braku zainteresowania ze strony resortu pracą polskich**

naukowców, którzy poświęcili 18 miesięcy na przygotowanie raportu – czytamy na [stronie KZP-PTCh](#).

Według ekspertów aktualna polityka rolna hamuje przekształcenia na polskiej wsi.

fot. kzp-ptch.pl

Specjaliści nie mają wątpliwości, że przekształcenie struktury polskiego rolnictwa jest konieczne dla zachowania jego konkurencyjności. **Niebezpiecznie rośnie bowiem różnica pomiędzy siłą ekonomiczną naszych gospodarstw oraz tych znajdujących się w większości państw UE**, zwłaszcza w tej samej strefie klimatycznej co Polska. Chodzi m.in. o Niemcy, Danię, Belgię, Holandię czy Francję.

Nawet jeśli wartość przeciętnej polskiej produkcji wzrosła na przestrzeni lat 2005–2016 o 11 tys. euro (z 6,5 tys. do 17,7 tys. euro), nasz dystans do pozostałych członków Wspólnoty ciągle się powiększa. W tym samym czasie standardowa produkcja gospodarstwa w krajach UE-15 wzrosła bowiem o 26 tys. euro (z 41,6 tys. do 67,5 tys. euro).

Trzeba zwiększyć wydajność produkcji?

Aby przeciwdziałać tej tendencji, **musimy jak najszybciej poprawić prowadzoną politykę rolną**. Do tego potrzebna jest jednak zaangażowana współpraca wszystkich liczących się instytucji. Korekty wymagają m.in. przepisy regulujące obrót ziemią. Zdaniem ekspertów należy np. zapobiec parcelacji gruntów po byłych PGR-ach. Wówczas straty ponieśliby bowiem dzierżawcy, znajdujący się wśród tych 10% gospodarstw, które mają perspektywy na rozwój.

W porównaniu z najszybciej rozwijającymi się państwami, **u nas stosunkowo niewiele ziemi znajduje się w rękach największych „graczy”**. Wynika to przede wszystkim z historii kraju.

Wzrost koncentracji gruntów pozwoliłby na poprawę wydajności produkcji. Specjaliści podkreślają jednak, że wszelkie zmiany zmierzające w tym kierunku powinny być wprowadzane w taki sposób, aby nie wywoływać lęku u mieszkańców wsi.

Rolnicy mają mieszane uczucia

Choć raport naukowców jest ważnym źródłem informacji, **nikogo ten temat nie dotyczy bardziej niż samych rolników**. Poruszyliśmy więc tę kwestię na największym branżowym [forum AgroFoto.pl](#). Okazało się, że użytkownicy mają różne zdania. Niektórzy są dość sceptyczni, zwłaszcza jeśli chodzi o liczbę osób, które potwierdzają prowadzenie gospodarstwa rolnego.

Rolnik rolnikowi nierówny, zwłaszcza gdy w grę wchodzi korzystne warunki ubezpieczenia.

*Ten 1 milion gospodarzy to zwykle kłamstwo jest, pisze Leszek1000 z województwa kujawsko-pomorskiego. **Duża część to żadni gospodarze, tylko ludzie, który mają 1 ha i płacą KRUS. Jak się ma kilka hektarów, to nie da się wyżyć i tyle w temacie** – dodaje. Z dystansem do danych statystycznych podchodzi również Sylwekx25. *Spora część z tego to tzw. „dopłatowcy”, ziemię oddali w dzierżawę, ale dopłaty biorą i figurują jako producenci rolni* – stwierdza łódzki gospodarz.*

Jakie zmiany proponują?

Większość rolników zgadza się jednak, że zmiany są potrzebne. Agrofotowicze mają w zanadrzu wiele interesujących pomysłów. Dotyczą one m.in. kwestii własności gruntów oraz cen produktów. *U nas jest od cholery obszarników (1–10 ha) i trzymają się zębami tej ziemi, jakby mieli zabrać ze sobą do grobu, i wolą zaugorzyć pole niż puścić w dzierżawę* – stwierdza PRIMO, mieszkaniec Mazowsza. *Siłą gospodarstwa są hektary, a nie jakieś dopłaty groszowe*, dodaje.

Czy dzisiaj prowadzenie gospodarstwa rolnego się opłaca?

Mali niech sprzedają większym i do pracy. I trzeba kontrolować ceny na rynku, bo nam się płaci mniej jak Niemcowi, co to za Unia – proponuje z kolei Leszek1000. Z pierwszą częścią tej wypowiedzi nie zgadza się jednak użytkownik o nicku Niesmiertelny88, zaniepokojony faktem, że postuluje się rozwój kosztem małych gospodarstw.

Nie brakuje również pomysłów zmian, związanych z rolniczym ubezpieczeniem społecznym. *Narażę się pewnie niektórym, ale **KRUS powinni zrobić od powiedzmy 5 ha, albo 5 djp*** – pisze Aktis.

Bardzo dobry pomysł. Od razu zmniejszyłaby się liczba gospodarstw – odpowiada mu Robercikj100. O krok dalej idzie Jacek1296, komentując: KRUS tylko dla tych, którzy mają ponad 50% swojego dochodu z gospodarstwa. Sylwekx25 proponuje natomiast zniesienie dopłat do hektara i zastąpienie ich dotacjami do rzeczywistej produkcji, prowadzonej w gospodarstwie.

Wygląda więc na to, że rolnicy dostrzegają konieczność zmian i bez lektury oficjalnych raportów. **Problem może stanowić jedynie fakt, że punkt widzenia zależy od indywidualnej sytuacji.** Pogodzenie interesów właścicieli rodzinnych gospodarstw i dużych producentów rolnych wydaje się niemożliwe. Obyśmy tylko nie zmarnowali zbyt dużo czasu na szukanie złotego środka, bo zagraniczna konkurencja nie śpi.

Aktualizacja artykułu: 12 listopada 2019 r.

Burzliwa dyskusja o prowadzeniu gospodarstwa w Polsce

Niezmiernie nas cieszy, jak duże zainteresowanie wzbudził ten temat wśród internetowej społeczności – i to nie tylko rolników. W ciągu pierwszych 2 dni od publikacji z artykułem zapoznało się aż 10 tysięcy osób. Ich liczba sukcesywnie rośnie. Postanowiliśmy więc wrócić do naszych Czytelników z podsumowaniem ciekawych rozmów, które toczyły się w ostatnich dniach w różnych miejscach w sieci w związku z powyższym materiałem.

Skrajne opinie na forum AgroFoto.pl

Użytkownicy najpopularniejszego forum rolniczego dyskutowali o opłacalności prowadzenia działalności m.in. w kontekście rozmiaru produkcji. Nie wszyscy zgadzali się w kwestii koncentracji gruntów. Według niektórych osób ziemia powinna pozostać w rękach małych gospodarzy. **Ich zdaniem, zamiast powiększać arealy, należy zadbać o wzrost cen płaconych rolnikom.** Inni sądzą z kolei, że bez skali nie ma rentowności. Nie sposób odmówić racji obu stronom.

pawel885 Napisano 26 Październik Zgłoś post

Zaawansowany

1210 4366

Ile było ugorów przed wejściem do UE, ludzie za podatek oddawali i mało kto chciał . Na tym polega fenomen Polskiego rolnika- opłacalność coraz niższa i niższa, susza, ręk do pracy coraz mniej a on i tak chce więcej i więcej....

+ Cytuj

zetorki12 Napisano 26 Październik Zgłoś post

Zaawansowany

9690 16946

Bo tak wszyscy każą . Więcej , szybciej , taniej ... W efekcie wielu goni własny ogon i szuka winy w innych . A to zabrać i dać jemu , a to prosić żeby w dzierżawę wziął ... Tylko w jakim celu to wszystko ? Chyba jedynie po to żeby mając np 3 razy tyle wziąć 3 razy mniej . 😊

+ Cytuj

Rolnik1973 zareagowało na to

1

ZETOR TEAM

PRIMO Napisano 26 Październik Zgłoś post

Wku****ny chłop !

1793 3930

No najłatwiej obwiniać tych co biorą bo ciągle im mało i mało, to niby jak mają się rozwijać?

+ Cytuj

bezbarwny zareagowało na to

1

pawel885 Napisano 26 Październik Zgłoś post

Zaawansowany

1210 4366

Skala skala i jeszcze raz skala, po to biorą bo coraz mniej zostaje a przy skali ziarnko do ziarnka.....

+ Cytuj

W jakim celu to wszystko? Chyba jedynie po to, żeby mając np. 3 razy tyle, wziąć 3 razy mniej – zastanawia się Zetorki12.

fot. agrofoto.pl

Wnioski z rozmów na Facebooku

Dofinansowania dostają ci, którzy tego najmniej potrzebują – czytamy na facebookowej grupie.

fot. facebook.com | „Maszyny rolnicze – kupię/sprzedam” (grupa publiczna)

O tym, czy prowadzenie gospodarstwa rolnego w Polsce się opłaca, dyskutowano również w popularnych mediach społecznościowych. Do naszego artykułu odniesiono się m.in. na [facebookowej grupie](#), poświęconej maszynom rolniczym.

Dla przykładu, zdaniem jednego z użytkowników, małe produkcje funkcjonowały lepiej przed wprowadzeniem programów unijnych. ***Kto pracował, temu niczego nie brakowało. Bez niczyich***

wytucznych odnośnie ilości wyprodukowanego mleka, trzody i drobiu – pisze. Z przedmówcą zgadza się inny facebookowicz. Kiedyś się opłacało, a teraz nic – oznajmia.

Rozpoczęto także interesujący wątek, dotyczący finansowania inwestycji. *Jak my mamy się rozwijać, ziemia kosztuje tyle, że rolników nie stać – stwierdza jeden z komentujących. **Nikt nie chce się zadłużyć w milionowe kredyty, a wielu już nawet nie dostanie, bo osiągnęli limit** – dodaje. Jego zdaniem z państwowych dotacji korzystają osoby, które już mają pieniądze i znajomości. Dodatkowo codziennie pojawiają się nowe przepisy i problemy, dobijające rolników. *Tym bardziej nikt nie chce iść na gospodarstwo, tylko każdy się boi i ucieka od nędzy* – podsumowuje.*

Według innego użytkownika **problemem jest brak wsparcia dla pracowitych ludzi. Mnie się z Unii czy od państwa nic nie należy, bo jestem pracowity i dodatkowo pracuję i ubezpieczam się w ZUSie** – pisze. Jego rozmówca stwierdza z kolei, że globalizacja wychodzi nam wszystkim bokiem.

Najgorsze, co można zrobić, to zniszczyć polskie małe gospodarstwa rodzinne – mówi komentarz na fanpage'u AgroFoto.

fot. facebook.com/AgroFoto

Na szczęście, w wypowiedziach nie brakuje również nuty optymizmu. **Teraz jest dużo trudniej. Jednak nie ma sytuacji bez wyjścia** – komentuje pewien facebookowicz. Dobre podsumowanie mogą stanowić słowa jednego z rolników, obserwujących [fanpage AgroFoto](#). W jego wpisie czytamy bowiem, że najistotniejsze są chęci i poświęcenie. Jego zdaniem bez podejmowania ryzyka trudno o opłacalność produkcji.

Jak widać, sytuacja małych gospodarstw rolnych wzbudza silne emocje. **Cieszymy się, że mogliśmy zapoczątkować tak interesujące dyskusje.** To pocieszające, że problemy wielu z nas nie przechodzą bez echa. Im częściej będziemy o nich rozmawiać, tym więcej uwagi zostanie im poświęcone. Pozostaje mieć nadzieję, że przełoży się to na konkretne zmiany.

Czy artykuł był przydatny?

Kliknij na gwiazdkę, by zagłosować

-
-
-
-
-

Submit Rating

Ocena 4.1 / 5. Liczba głosów 162

```
{ "@context": "http://schema.org", "@type": "none", "aggregateRating": { "@type": "AggregateRating", "bestRating": "5", "ratingCount": "162", "ratingValue": "4.1" }, "image": "https://www.agrofakt.pl/wp-content/uploads/2019/10/zalamany-rolnik-niskie-dochody-z-gospodarstwa-wyrozniajace.jpg", "name": "Prowadzenie gospodarstwa rolnego w Polsce się nie opłaca?", "description": "Prowadzenie gospodarstwa rolnego w Polsce się nie opłaca?" }
```